

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post til postmottak@lmd.dep.no

Deres ref:
20091279-/TSA

Vår ref: #89264v1/th-th

Saksbehandler: Trude Hafslund
th@jus.no T +47 22 03 50 61

12.01.2009

Høringsuttalelse - Utkast til ny jordskiftelov

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 18. september 2009 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonder mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for skjønns-, ekspropriasjons- og vassdragsrett. Lovutvalget består av Tallag Andersen (leder), Pål Halvor Heldal, Svein Arild Philstrøm, Marte Reier og Bjørn Stordrange. Tallag Andersen, som er medlem av utvalget, har ikke deltatt i arbeidet med denne høringsuttalelsen.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Sakens bakgrunn

Høringsnotatet fra Landbruks- og matdepartementet (Landbruksdepartementet) er bygd på arbeidet fra en arbeidsgruppe som ferdigstilte sitt arbeid 21. august 2009. Arbeidsgruppen peker selv på at det hadde vært ønskelig å fremme "eit meir gjennomarbeidd forslag". Siden

Landbruksdepartementet ikke har gjennomført noen ytterligere bearbeidelse før høringsbrevet ble sendt ut, er det ikke usannsynlig at arbeidet vil gjennomgå omfattende endringer i departementet før en eventuell lovproposisjon blir fremmet. Dersom departementet vil foreslå mer vidtgående endringer, bør man vurdere en høringsrunde før endelig konklusjon blir trukket.

For øvrig registrerer Advokatforeningen at arbeidsgruppen er sammensatt av personer med en sterk bakgrunn i jordskifterettene og landbruksfaglige miljøer. Det preger tenkningen til arbeidsgruppen. Først og fremst ser man utslag av at jordskifteordningen anses tjenlig til flere formål enn tidligere, og jordskifterettens kompetanse utvides. Advokatforeningen er generelt skeptisk til dette. Det er ønskelig at flest mulig tvister løses av de ordinære domsstoler, som har dommere med juridiskfaglig bakgrunn og stor erfaring. Jordskifterettene bør i all hovedsak forbeholdes de særskilte saker som gjelder egentlig jordskifte. Noen tilgrensende spørsmål kan det forsvares å legge til jordskifterettene.

Generelt vil vi også bemerke at høringsutkastet bygger på en noe uheldig blanding av konservativt nynorsk og relativt radikalt moderne nynorsk, jf. den manglende sammenheng mellom ordvalgene ”leggje” og ”klarlegging”. Denne type forhold vil vi ikke kommentere mer i det følgende, men problemstillingen bør følges opp i den videre lovprosessen.

En ytterligere terminologisk kommentar knytter seg til definisjonsparagrafen (§ 1–3 litra h). Her brukes uttrykket ”semjedom” om noe som skal være en rettsfastsettende avgjørelse om grenser m.m. Uttrykket går igjen i lovutkastet § 6–19. Uttrykket semje skal her peke tilbake på en avgjørelse som treffes når det ikke er tvist. Men i domssammenheng antyder ordvalget mer at man står overfor en enstemmig dom, i motsetning til en dom avsagt under dissens. Det vil være heldig å finne et annet ord for denne type avgjørelser i jordskifteretten.

3. De enkelte forslag

3.1 Lovutkastet kapittel 1

Advokatforeningen har ikke innvendinger mot lovens formål og virkeområde. Men § 1–1 første ledd bør omformuleres til å lyde: ”Saker etter lova skal mellom anna føre til meir tenlege og klarere forhold når det gjeld rettar til og i eigedommer.”

Dette markerer den tosidige arbeidsmåten til jordskifterettene med hensyn til rettsutgreiing og jordskifte.

3.2 Lovutkastet kapittel 2

Lovutredningen foreslår to nye typer dommerstillinger, nemlig jordskiftedommerfullmektiger og jordskiftelagdommere. Fullmektigene skal gjøre tjeneste i jordskifterettene, mens jordskiftelagdommerne skal gjøre tjeneste ved lagmannsretten og har oppgaver som beskrevet i lovutkastet kapittel 8.

Advokatforeningen stiller seg tvilende til behovet for egne jordskiftedommere ved lagmannsretten. Dersom eksempelvis et skjønn ved lagmannsretten unntaksvis skulle kreve jordskiftekompetanse, bør man kunne løse det ved å tilkalle en jordskiftedommer, jf. lovutkastet til ny bestemmelse i domstoloven § 10 andre ledd. Siden Advokatforeningen også vil være betenkt over om en jordskiftedommer skulle administrere en ankesak alene, bør det fremgå at slik tilkalling bare kan skje dersom lagmannsretten settes med minst tre fagdommere.

3.3 Lovutkastet kapittel 3

Advokatforeningen har bemerkninger flere av forslagene. Dette gjelder både med hensyn til form og innhold.

Advokatforeningen stusser over formuleringen i lovutkastet § 3-1: ”For å løse problema i saka (...)” Her bør man i stedet si at jordskifteretten råder over følgende spesifiserte virkemidler.

Lovutkastet §§ 3-9 til 3-12 innebærer at jordskifteretten kan omskipe og avskipe servitutter etter servituttloven. Dette er en utvidelse av jordskifterettens kompetanse.

Det fremgår ikke uttrykkelig av utredningen hvorvidt arbeidsretten legger til grunn at jordskifterettene skal ha enekompetanse på det området som i dag er regulert i servituttloven §§ 5 til 8. Advokatforeningen mener at jordskifteretten på dette området muligens bør være kompetent, men ikke ha enekompetanse. Det bør være lovens hovedregel at denne type avgjørelser (om- og avskipping av servitutter) hører under rettslig skjønn, men partene kan eventuelt velge jordskifte.

3.4 Lovutkastet kapittel 4

Her har Advokatforeningen ingen bemerkninger.

3.5 Lovutkastet kapittel 5 om skjønn

Selv om det i utredningen (side 177 f.) synes å være en forutsetning at dette kapittelet ikke i særlig grad skal utvide jordskifterettens kompetanse i forhold til i dag, kan den utforming kapittelet har fått lett lede til dette.

Utkastet § 5-1 om avtaleskjønn gjør jordskifteretten tilgjengelig som skjønnsinstans ved enighet mellom partene.

Derimot synes utkastet § 5-2 å være en utvidelse. Både ved såkalt vernejordskifte og i tilfeller hvor et offentlig organ har lagt til grunn at det skal ytes erstatning ved rådhetsinnskrenkninger, vil jordskifteretten være kompetent. I begge disse tilfeller bør lovens hovedregel være at det er de alminnelige domstoler som trer i kraft.

Lovutkastet § 5-7 fremtrer som upåkrevet. Ved å si at reglene i kapittelet ikke gjelder for ekspropriasjon og regulering av eierrådighet i vassdrag, skapes inntrykk av at kapitlet for øvrig gjelder i alle skjønnsstilfeller hvor det ikke spesifikt er gjort unntak. Lovteksten bør ikke gi grunnlag for en slik slutning.

For øvrig vil Advokatforeningen peke på at det er svak sammenheng eller tungvint redigering i forholdet mellom utkastet § 5-5 og § 6-2.

3.6 Lovutkastet kapittel 6

Her har Advokatforeningen ingen bemerkninger.

3.7 Lovutkastet kapittel 7 om kostnader

Her har Advokatforeningen ingen bemerkninger.

3.8 Lovutkastet kapittel 8 om rettsmidler

Her har Advokatforeningen ingen bemerkninger utover det som fremgår om kapittel 2 om jordskiftelagdommere.

3.9 Diverse bestemmelser

Dette kapitlet omfatter bl.a. endringer i andre lover. Flere av de foreslåtte endringer av jordskifteloven nødvendiggjør endringer i andre lover, som er kommentert foran.

4 Oppsummering

Advokatforeningen imøteser en jordskiftelov som i moderne språkdrakt og med klare bestemmelser definerer jordskifterettens kompetanse og saksbehandling. Målet må imidlertid ikke være å utvide jordskifterettens kompetanse. Saksbehandlingsreglene bør legges så tett opp til tvistelovens regler som mulig, fordi tvisteloven sikrer en forsvarlig og korrekt kontradiktorisk behandling. Disse hensyn er i stor grad ivaretatt i lovutkastet. Lovutkastet er imidlertid uferdig, og Advokatforeningen uttaler seg gjerne en gang til dersom departementet fremmer endringer som ikke har vært gjenstand for høring i denne omgang.

Med vennlig hilsen

Berit Reiss-Andersen
leder

Merete Smith
generalsekretær